

**CSÁSZÁRTÖLTÉSI BÁNÁTI MIKLÓS NÉMET NEMZETISÉGI
ÁLTALÁNOS ISKOLA**

Tschasarteter Miklós Bánáti Deutsche Nationalitätengrundschole

ISKOLAI BÁNTALMAZÁS MEGELŐZÉLÉSI ÉS - KEZELÉSI PROTOKOLL

2026-2027

Elfogadta: iskola tantestülete

Készítette:

.....

Andocsné Lei Mónika

igazgató

I. Az iskolai bullying

1.1. Fogalma

Az iskolai **bullying**, vagyis a kortársbántalmazás egy diák vagy egy csoport szándékos, ismétlődő és bántó magatartása egy másik tanuló ellen. Ez a zaklatás egyenlőtlen erőviszonyokon alapul, ahol a gyengébbnek vagy magányosabbnak érzett áldozat nem tudja megvédeni magát, és a cselekedet célja a fájdalomoktatás vagy a hatalomgyakorlás.

1.2. Főbb jellemzői

- **Szándékos:** A bántalmazó direkt akar kárt okozni.
- **Ismétlődő:** Nem egyszeri vitáról vagy csetepatéről van szó, hanem rendszeres zaklatásról.
- **Erőfölény:** Az elkövető erősebb, népszerűbb vagy többen vannak ellene egy emberrel.

1.3. Formái

- **Fizikai:** Verés, lökdösés, tárgyak elvétele vagy rongálása.
- **Verbális (szóbeli):** Csúfolás, gúnyolódás, megalázó becenevek adása vagy fenyegetés.
- **Kapcsolati (indirekt):** Kiközösítés, pletykák terjesztése, mások ellene való hangolása.
- **Cyberbullying (online):** Bántó üzenetek küldése, megalázó képek megosztása az interneten.

A zaklatásnak nincs valódi indoka, tehát nincs olyan ok, amely elfogadható magyarázatul szolgálna. Úgy is mondhatjuk, hogy **a zaklatás „közvetlen kiváltó ok nélküli” agresszív cselekedet.** Ebből az is következik, hogy **célponttá bárki válhat** az adott kortársközösségben.

A bántás leggyakoribb magyarázata pedig az, hogy az áldozatot kiszemelték erre a szerepre. Ennek oka lehet, hogy a „bekóstolt” célszemély valamilyen szempontból védtelennek, sebezhetőnek, ideális áldozatnak tűnik a bántalmazó szemszögéből. Az áldozat szerepbe kerülő diák bántásra adott reakciója gyakran látványos, esetleg megsemmisülve érzi magát, vagy egyszerűen csak nem reagál megfelelően és nem avatkoznak közbe a többiek, vagyis a kívülállók. Tehát **az iskolai zaklatás főbb szereplői: a bántalmazó, az áldozat, a védelmező és a kívülállók.**

Fontos kérdés az is, hogy miért nem tudja megvédeni magát a célponttá vált diák? Egyrészt, a zaklató valamilyen szempontból erősebb (vagy az áldozat erősebbnek tartja), kompetensebb (mert jobb képességei vannak), népszerűbb az osztályban és alapvetően fontos számára a szociális hatalom.

A kutatások már a 90-es években rámutattak arra, hogy az iskolai zaklatás lényegét tekintve társas természetű jelenség. A zaklatás tehát nem csupán két ember ügye, hanem olyan esemény, amibe a közösség többi tagjai is bevonódnak, még akkor is, ha nem tesznek semmit, csupán szemlélői az eseményeknek. A zaklatás megjelenése az egész közösségre negatív hatással van, még ha ezek nem is láthatóak vagy ismerhetők fel azonnal. A zaklatás lényege ugyanis a dominanciáért, társas hatalomért való küzdelem, a zaklatót legfőképpen a saját népszerűségének, státuszának növelése hajtja, fontos tehát számára a közönség. Ebből pedig az következik, hogy a zaklatásban érintettek mindazok a kívülállók, akik bár nem vesznek részt az eseményekben, de látják vagy tudnak a történetekről.

1.4. A zaklatás következményei

A zaklatásnak rendkívül káros következményei vannak minden szereplőre nézve, számos pszichés probléma kialakulásához vezet hosszú távon. Természetesen legnehezebb helyzetben az áldozat van, a megaláztatások számára folyamatos stresszt jelentenek. Egyrészt nem tudja magát hatékonyan megvédeni és azt éli át, hogy társai sem állnak ki mellette, nem kap igazi segítséget. Ezáltal elveszítheti a helyzet feletti kontrollt, csökkenhet az önbecsülése, visszahúzódóvá válhat. Testi és pszichés tünetek jelentkezhetnek nála.

A zaklatás a zaklató számára sem kedvező, főleg ha sikeres a viselkedése, vagyis eléri amit akar. Ha csupán ezzel a stratégiával képes kivívni a társai elismerését és fenntartani társas presztízsét, akkor viselkedérepertoárja beszűkül, szociális képességei pedig rugalmatlanok maradnak. Ezáltal később a felnőtt életben is nehezebben fog boldogulni.

1.5. A zaklatás felismerése

Az *első probléma* gyakran ott kezdődik, hogy a **diák beismeri-e** magának, **hogy bántalmazás** vagy **iskolai zaklatás áldozatává vált**. Ha ezt fel tudja ismerni, akkor a *következő lépés*, hogy **kinek fogja elmondani** a vele történeteket. Az áldozat által megélt szégyen érzése nagyban nehezíti a segítségkérést, tehát *elsőként bátorság és bizalom* szükséges, hogy merjen róla beszélni valakinek. A hallgatás egyik oka, hogy nem bíznak abban, hogy a felnőttek meg tudják őket védeni, néha még a szüleinek sem meri elmondani, mert attól tart, hogy a szülő megszidja vagy túlreagálja a helyzetet és így számára rosszabbra fordulhatnak a dolgok. Előfordul, hogy a felnőtt nem veszi komolyan a gyerek panaszait, mert nem érzi az igazi súlyát. Gyakran érzi magát tehetetlennek, mert nem tud hasznos tanácsot adni és ezért bagatellizálja a problémát.

Leggyakrabban a barátok vagy az iskola valamelyik alkalmazottja (tanára, vagy az iskolapszichológus) értesül először a zaklatásról. Fontos kiemelni ezen a ponton, hogy minden kívülálló, aki szemtanúja a zaklatásnak vagy tudomására jut a bántalmazás, felelősséget érezzen a segítségnyújtásért! **A kívülállóknak – például az osztálytársaknak vagy a tanároknak – kiemelt szerepük van a felismerésben,** és hogy beavatkozzanak a helyzetbe, ha az számukra biztonságos. Ha azonban nem biztonságos beavatkozni, akkor segítséget kérhetnek másoktól, akikben megbíznak. Testi és pszichés tünetek is a felismerést segítik.

Ezek:

- a fejfájás,
- hányinger,
- alvászavarok,
- reggelirosszullétek,
- iskolai szorongás,
- koncentrációs problémák,
- teljesítményromlás.

1.6. Mit tehet a szülő?

Ha a gyermek elmondja a szüleinek, hogy székálják az iskolában, **a szülő:**

- **próbáljon nyugodt, elfogadó és megértő lenni,**
- legyen **kíváncsi a részletekre** és próbálja minél részletesebben megtudni, **hogyan mikor kezdődött a zaklatás, hogyan történik, és hogyan reagál a gyermeke a kellemetlen helyzetekben,**
- **köszönje meg a gyermekének, hogy megosztotta az érzéseit,**
- **biztosítsa őt, hogy a dolgok jobbra fognak fordulni,**
- a szülőre mindig számíthat,
- nyíltan beszélhet mindig a problémáiról,
- végül kérdezze meg a gyermekét, **hogyan szerintem mit lehetne tenni a bántalmazás leállítására érdekében és beszéljék meg a konkrét lépéseket.**

Fontos, hogy a gyerek dönthessen arról, hogy neki mi lenne az elfogadható segítség. Fontos még hangsúlyozni a gyereknek, hogy nem ő a hibás azért, mert bántották, tehát a szülő se hibáztassa vagy büntesse meg a gyereket!

A gyermek beleegyezésével a bántalmazást lehet jelezni:

- az osztályfőnöknek
- az iskolapszichológusnak is.

A jelzést követően a probléma kezelése következik. (Szükség esetén érzékenyítő, **antibullying** csoportfoglalkozást tarthat az osztályban.) Ha a szülő úgy érzi, hogy az iskola nem veszi komolyan a problémát, nem segítenek a gyerekek, akkor inkább vigye át másik intézménybe a gyereket, ahol tiszta lappal kezdhet. Ennek csak akkor van értelme, ha a gyerek feldolgozta a történeteket és lelkiileg készen áll a váltásra, hogy a probléma ne fordulhasson elő vele az új közösségben. Szükség esetén vegyék igénybe pszichológus segítségét a feldolgozás érdekében.

1.7. Mire figyeljenek a tanárok? Mi az ő felelősségük?

A kellő viselkedéssel reagáljon a tanár:

- kerülje el az ügy elbagatellizálását, ne hagyja figyelmen kívül a problémás helyzetet,
- ne avatkozzon be erőteljesen (például a zaklató diák megbüntetése és az áldozat védelmezése),
- a zaklatás tudomására jutása után, a **legfontosabb, hogy minden szereplővel átbeszélje a problémát és közösen keressék a megoldást a kialakult helyzetre.**

A tanárok és főként az osztályfőnökök legtöbbet a megelőzéssel tehetnek!

1.8. Iskolai bántalmazás megelőzése

Fontos területei:

- osztályszabályok megalkotása,
- a zaklatás elutasítása, helytelenítése,
- a zaklatásra utaló jeleket felismerése és azonnali reagálás a helyzetre,
- a közösség kohéziójának erősítése,
- az érzelmi élet és a másokért viselt felelősség fejlesztése.

A megelőzés egyik legfontosabb ellenszere az egészséges, jól működő közösség, ahol a csoport tagjai figyelnek egymásra és kiállnak egymásért.

II. Bántalmazás kezelési protokoll

Egy olyan hivatalos eljárásrend, amely rögzíti a fizikai, szóbeli, lelki vagy online (cyberbullying) bántalmazás észlelésekor, gyanújakor vagy jelzésekor követendő lépéseket.

Célja az áldozat védelme, a tények tisztázása, a felelősségre vonás és a megismétlődés megakadályozása.

1. Célkitűzések

- Az iskolai közösség biztonságos és támogató légkörének megteremtése.
- A bántalmazás megelőzése, felismerése és hatékony kezelése.
- Az érintett diákok és családjaik támogatása.
- A tisztelet és empátia erősítése a diákok között.

2. Definíciók

- Bántalmazásnak számít: Szándékos, ismétlődő, agresszív viselkedés, amely mások fizikailag, érzelmileg vagy szociálisan történő bántalmazását célozza.
- Fizikai bántalmazás: Verés, lökdösés, tárgyak megrongálása.
- Verbális bántalmazás: Csúfolódás, fenyegetés, megalázó beszólások.
- Szociális bántalmazás: Kiközösítés, pletykák terjesztése.
- Online bántalmazás (cyberbullying): Digitális eszközökön keresztüli bántalmazás.

3. Megelőzés

3.1. Tudatosság növelése

- Oktatás: Havi osztályfőnöki órák a bántalmazás témájában (pl. empátia, konfliktuskezelés, tisztelet).
- Plakátok és kampányok: Az iskolában jól látható helyeken elhelyezett figyelemfelhívó anyagok.
- Továbbképzések tanároknak: Bántalmazás felismerése és kezelése.

3.2. Szabályzat kidolgozása

- Világos szabályok és következmények meghatározása a bántalmazással kapcsolatban.
- A szabályok rendszeres ismertetése diákokkal **és szülőkkel**.

3.3. Pozitív közösségi légkör

- Csapatépítő programok és kooperatív tevékenységek az osztályokban.
- Kortárs mentorprogramok bevezetése.

4. Jelentési és kezelési folyamat

4.1. Jelentési eljárás

- Azonnali jelentés: A tanárok, diákok és szülők bátorítása arra, hogy jelentsenek minden bántalmazási esetet.
- Jelentési lehetőségek:
 - ✓ Személyes jelentés egy tanárnak vagy iskolai pszichológusnak.
 - ✓ Anonim jelentődobozok az iskolában.

4.2. Beavatkozási lépések

1. Eset rögzítése: Az eset dokumentálása (ki, mikor, mi történt).

2. Vizsgálat:

- ✓ Tanúk meghallgatása.
- ✓ Az érintett felek külön-külön történő kikérdezése.

3. Beavatkozás:

- ✓ A bántalmazó figyelmeztetése és megfelelő szankciók alkalmazása, melyeket a házirend szabályoz
- ✓ Az áldozat támogatása (pl. iskolapszichológus, baráti hálózat erősítése).

4. Szülők bevonása: Mindkét fél szüleinek tájékoztatása az esetről.

5. Követés: Az eset nyomon követése, hogy biztosítsák a bántalmazás megszűnését.

4.3. Szankciók

- Figyelmeztetés és beszélgetés a bántalmazóval.
- Községi szolgálat az iskolában (pl. segítség az udvar rendezésében).
- Súlyosabb esetekben az illetékes hatóság bevonása.

5. Az érintettek támogatása

5.1. Az áldozat

- Egyéni vagy csoportos tanácsadás az iskolapszichológussal.
- Baráti kapcsolatok erősítése az osztályon belül.
- Stresszkezelési technikák tanítása.

5.2. A bántalmazó

- Beszélgetés a bántalmazóval az okok feltárására.
- Viselkedési tréning vagy tanácsadás.
- Szociális készségek fejlesztése.

5.3. A szemlélők

- Kortárs mentorok képzése a beavatkozásra.
- Empátiás gyakorlatok az osztályfőnöki órákon.

6. Nyomon követés és értékelés

- Rendszeres felülvizsgálat: A protokoll évente történő átnézése és frissítése.
- Esetelemzések: Konkrét esetekből való tanulás, hogy javítani lehessen az eljárásokon.

III. Iskolai bántalmazási szabályok és következmények diákok számára

3.1. SZABÁLYOK

Tudjuk, hogyan viselkedjünk jól egymással:

1. Tisztelj másokat!

- Nem csúfolódunk, nem fenyegetünk, nem bántunk másokat.

2. Oldd meg békésen a konfliktusokat!

- Ha vita van, kérj segítséget egy tanártól vagy beszéljétek meg nyugodtan.

3. Segíts, ha bajt látsz!

- Ha valaki mást bántanak, szólj egy tanárnak vagy támogasd a társadat.

3.2. MI TÖRTÉNIK, HA MEGSZEGED A SZABÁLYOKAT?

Első alkalom: *Beszélgetés és figyelmeztetés*

- Mi történik?
 - ✓ Azonnal beszélgetünk veled, hogy megértsd, miért rossz, amit tettél.

- ✓ Megkérünk, hogy kérj bocsánatot attól, akit bántottál.
- ✓ Miért van erre szükség?
- Hogy tanulj az esetből, és tudd, hogyan viselkedj legközelebb.

Második alkalom: *Írásos megállapodás*

- Mi történik?
 - ✓ Együtt írunk egy megállapodást, amelyben leírod, hogyan fogsz viselkedni a jövőben.
 - ✓ Erről tájékoztatjuk a szüleidet is.
- Miért van erre szükség?
 - ✓ Hogy felelősséget vállalj a tetteidért, és segítséget kapj a viselkedésed megváltoztatásához.

Harmadik alkalom: *Közösségi szolgálat az iskolában*

- Mi történik?
 - ✓ Segítesz az iskolai közösség javára, például az udvar rendbetételében vagy tanórák előkészítésében.
 - ✓ Ismét beszélünk a szüleiddel, hogy együtt találjuk meg a legjobb megoldást.
- Miért van erre szükség?
 - ✓ Hogy megértsd, minden tettünk hatással van a közösségünkre.

Negyedik alkalom: *Tanácsadás vagy egyéni beszélgetések*

- Mi történik?
 - ✓ Részt veszel egy sor tanácsadáson vagy beszélgetésen az iskolapszichológussal.
 - ✓ Hosszabb időre elvonhatunk az osztály közösségéből, például csoportos tevékenységek, iskolai vagy osztályprogramok, rendezvények során.
- Miért van erre szükség?
 - ✓ Hogy megértsd, hogyan viselkedhetsz jobban, és hogy mások is biztonságban érezzék magukat.

Súlyos esetek (egyedi): *Szülők behívása*

- Mi történik?
 - ✓ A szüleiddel és az iskola vezetésével együtt döntünk a további lépésekről.

- Miért van erre szükség?
 - ✓ Hogy mindenki számára egyértelmű legyen: **a bántalmazást nem toleráljuk.**

3.3. MI TÖRTÉNIK, HA JÓL VISZELKEDSZ?

Szeretnénk megköszönni, ha segítesz abban, hogy az iskola jó hely legyen!

- Dicséret és elismerés: Tanáraid megdicsérnek, és kiemelhetnek példamutató viselkedésedért.
- Jutalmak: Részt vehetsz különleges programokon, osztály- vagy iskolai rendezvényeken, versenyeken.
- Pozitív közösségépítés: Büszke lehetsz magadra, mert hozzájárulsz a barátságos iskolai légkörhöz!

3.4. SZERETNÉL SEGÍTSÉGET?

Ha bántottak, vagy bántottál valakit, ne félj segítséget kérni!

- Beszélhetsz:
 - ✓ Tanároddal
 - ✓ Az iskolapszichológussal
 - ✓ A szüleiddel
- **Együtt megoldjuk a problémát!**